

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIALLINEN
ARKISTO

Matkakertomus arkkitehti Maija Kairamon käynnistä
Svartholmassa 16.8. 1965. LOVUSA

Matkamääräyksen mukaan suoritin matkan Svartholmaan rkm.
Tohkan kanssa ja kertomuksena esitän seuraavaa:

Pihaa on kesän aikana tyhjennetty ja tasattu eteläisen
siiven kaivuutöissä tulleesta tiiliroskasta. Etelänpuo-
leisen pihasiiven vierestä on kaivettu maata, jolloin on
ylitetty vanhojen piirustusten osoittama paikallakin ha-
vaittava rakennusrungon raja.

Lounaiseen bastioniin on avattu tie kaivinkoneella miltei
pihatasossa. Pihan länsiosasta on kaadettu siellä kasva-
nut tiheä pensaikko.

Tämän kesän jäljellä oleva määräraha sovittiin käytettä-
väksi koneen osalta lounaisen bastionin ulkosyrjien vapaut-
tamiseen sortuneista kivistä myöhempää korjaustyötä sil-
mällä pitäen. Muutoin suoritetaan lapiotyönä kaivinkoneen
jälkien siivousta ja nyt esiin tullut hyvin säilynyt sei-
näpohja peitetään maalla tasaisen kosteuden säilyttämi-
seksi ja ulkoilman rapauttavan vaikutuksen estämiseksi.

Ottaen huomioon suurimittaisen ohjelman läpiviemiseen
riittämättömän määrärahan, olisi käsittääkseni Svarthol-
man kohdalla suoritettava sortuvien kohtien korjausta.
Ehdottomasti kiireellisin ja rakennusteknillisesti erittäin
vaativa tehtävä on tällöin pohjoisen portin osittain säi-
lyneen holvin tukeminen. Rapautuminen ja sortumavaara on
tällä kohdalla peloittava sen jälkeen, kun suojaava maa
on poistettu pääsyn avaamiseksi pihalle.

Toinen kiireellinen kohde on itäisen pihafasaadin raunioi-
tuneen holvinaukon korjaaminen.

Svartholmassa käytettyä betoniruiskutusta pitäisin hyvä-
nä tapana estää muurien sortumista ja taloudellisessakin
mielessä ruiskutus lienee nykyisissä olosuhteissa erittäin
käyttökelpoinen.

Eteläisen siiven esiinkaivettujen nyt pahasti sään vaikutukselle alttiiden tiiliraunioiden suojaamista katoksella en pidä tarkoituksenmukaisena. Svartholma on maisemallisesti erittäin merkittävä Loviisan lahden vartija, ja sen säilyneet osat ovat rakennustaiteellisestikin mielenkiintoinen miljöö. Tässä ympäristössä tiilirauniot ovat täysin vieraat ja rumat, eikä niiden esille jättäminen tutkimusmielessäkään liene tarpeellista.

Siksi ehdotan, että pikaisesti suoritettavan (mikäli tarpeellinen) tutkimuksen jälkeen rauniot peitetään ja nurmetetaan piirustuksista ja paikalla todettavan rakennusmassan leveydeltä. Ulkomuuria voitaisiin mahdollisesti rekonstruoida korottaa pihailuusion palauttamiseksi.

Yleisenä toteamuksena esitän, että "monumenttityössä" kiinnitettäisiin vakavaa huomiota rakennusteknillisiin tosiasioiden. Kaivauksissa rakennusosia paljastettaessa muuttuu esille tulleiden rakennusosien kosteus, mikä siinänsä rapauttaa maan alla hautuneita osia. Samoin vaikean ilmastomme aiheuttamien haittojen eliminoimiseen olisi varauduttava ennen kaivausten aloittamista. Rakennusrunkoja, muureja ym. kaivettaessa olisi myös kiinnitettävä huomiota maamassojen liikuttelun aiheuttamiin maapaineiden muutoksiin ja perusmaan liikkumiseen. Tällaisten seikkojen laiminlyömisellä konservointityössä kohteissa saattaa tapahtua tähänastista nopeampaa ja korvaamatonta
HAITTAA.

Helsingissä 20.8. 1965

Maija Kairamo
Maija Kairamo